

Beogradsko Novine

Br. 267.

BEOGRAD, subota 29. septembra 1917.

Godina III.

Ratni izvještaji.

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 28. septembra.
Na tirolskom frontu injeslimice pojačana borbena djelatnost.
Imaće nadjde naročiti dogadjaja.
Načelnik glavnog stožera.

Izvještaj niemačkog vojnog vodstva.
Kb. Berlin, 28. septembra.

Zapadno bojište:
Front pripadatelja Rupprechta hrvatskog:

Od podne se na flandrijskom bojištu opet povećala borbena djelatnost. Pred veće su predali istočno od Ypera bili izloženi dobošnoj vatru. Tu su Englez istočno od Frezenberga i na drugu za Menin krenuli u žestoke djelimične napade; u oba djelimična napada odbijeni su koje vratom, koje borbom prsa u prsa; na drugu Ypern-Passchendaele protivnik se još jednako drži u nekoliko granatnih ljevaka našeg borbenog reda. Na morskoj obali vladala je pred veće živa artiljerijska djelatnost. U nekoliko odsjeka artoiskog fronta takodje je s vremena na vrijeme rasla artiljerijska djelatnost.

Front niemačkog pripadatelja:

Sjeverno od Aisne i Champaigni ograničavale su preko dana injeslimice klše i nejasan vidik borbenog fronta. Na nekoliko mjesta naše su izvidnice imale dobro uspeha. Pred Verdunom dostigla je poslije podne artillerijsku borbu veliku žestinu. Na uspiješnim borbenim letećima oborio je ovih dana natporučnik Berthold 25., poručnik Wüthoff 22. i poručnik pl. Bülow 21. protivnika. Natporučnik Waldhausen pošlo je juče za rukom da obori i letljici i dva osmatračka balona.

Istočno bojište:

Samu na malom broju odsjeka između Baltičkog i Crnog mora prevazilazila je borbena djelatnost uobičajenu mjeru.

Makedonsko bojište:

U dolini Šumbe i Strume predstražarske čarke; žeće je vatre bilo samo u bitoljskoj dolini i jugozapadno od dojranskog jezera.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Podlistak.

Kristina Petković:

Nina.

Kao da su joj kapci od olova tako ih teško otvara, rekao bi čovek, teški bolesnik, koji se budi posle operatorova noža i morfijuma. Sa nekim tamnim strahom pogleda oko sebe po hotelskoj sobi, i lice joj dobi malo unirem izraz sa jednom primesom gorkoga osmeha oko krajeva usana. Spavaljala je... Ah, kako dugo nije ona spavaljala. Od dana kada joj je majka rekla za njegovu prošvinu, pa sve do noćas, ona nije imala mlrnoga i zdravoga sina. Većito u nekome polusnu, sa nekim strahom i slutnjom na neku nesreću, na nešto strašno što se nezna, ali se oseća da će se dogoditi. Da... to se strašno i dogodilo. Nije ga mogla izbeći. Sve proplakane noći, sva njena borba sa roditeljima, sve njen očajanje, nije joj pomoglo. Ona je opet postala njegova žena. Njegova žena! To je užasno. Žena čoveka koga ona ne samo da nije mogla voleti, nego ga nije mogla ni trpeti u svojoj blizini, koji joj bio odvratan. Čovek, koji ju je uzeo, kao neku stvar koju mu se dopala. Čovek koji ne misli da ona ima dušu, srce, da ona misli i oseća. Ne, ona je se ojemu dočula, potražio je u roditelja i oni su mu je dali. A njeni snovi? A njeni ideali? Njene simpatije? Ne, na to ni on ni njeni roditelji nisu mislili. Nisu ni mislili da je to bio ceo njen život, sve. On joj je rekao da ju ljubi. Ljubi! Da li

Delija Poincaré.

Jedan od glavnih krivaca ovoga svjetskoga rata svakako je lotrinski advokat Poincaré, po svom karakteru i biću tip pravoga Francuza, prema Voltaireovoj rugalici inješavina tigra i majmuna. Samo u jednom, u svojoj nutrini trulom i degeneriranom narodu, kakvi su poslike trulog dota za vrijeme vlade posljednjih Bourbonsa, krvave revolucije i napoleonskih ratova postali Francuzi; samo u jednoj zemlji, kojom upravlja „demokracija“ raznih finansijera, advokata i novinskih piskarala, mogao se jedan čovjek Poincaréova kova popeti do najviše časti, koju pruža republika, do poglavara države. Poincaré za ovu visoku funkciju nije imao veće sposobnosti od prošicene obrazovanosti, kojom na kraju krajeva mora da raspolaže svaki provincialni advokat; o državničkom daru nema kod njega ni spomena. Jedan Boulanger (Bulanje), koji je prije nekoliko godina u ulozi osvetničkog generala oduševljavao parisku uličnu fukaru, imao je bar tu prednost. Što je bio pristala spolašnja figura; nacionalista Derouede djelovao je bujicom svojih vatreñih riječi i žarkim domorodnim oduševljenjem — Poincaré naprotiv nije imao ništa osim da baš odvije oduševljeni tom junačkom ulogom gospodina predsjednika. Mora zaista zlo stajati sa raspoloženjem francuskih četa na frontu, kad kod njih više ne upajaju ni ona sredstva, kojima je Napoleon I. stvarao čudesa. Svakako, Napoleon je jašči na konju praćen sjajnom svojom svitom, pružao sasvim drugi izgled od gradjanskog predsjednika u njegovom fantastičnom uniformi i ne odvije pričačićom gestom lošeg parlamentarnog govornika!

Delenda est Germania, si vult vivere Gallia! Alcoaloče da živi Francuska, mora da bude uništena Niemačka — govorio je imitirajući Caru starijeg najveći pobornik revanša Niemačkoj G. Montbard, naravno sa perom i ako Polcaré govoriti na frontu, nikada neće zaboraviti da se posluži istim frazama i ako je Francuska danas dalje od ovakog svog cilja nego ikada prije. Lako si možemo zamisliti, koji utisak prave ovakove floskule na francusku vojsku, koja već davnio znaće, da su svih njezini napadi protiv niemačkih granitnih položaja uzaludni. Neznamo gdje Poincaré drži ove svoje ratne govore, da li su onom paretu zaposjednute Lotaringije ili na ruševinama staro-franačkih gradova, ali dvojimo da će se u njegovom gaju ugušiti riječ gledajući ove strahote. Zato je

Danas je Poincaré najomraženiji čovjek u cijeloj Francuskoj, pa ako još nije srušen, imade to on da zahvali jedino Englezima, koji su ga podupirali svim sredstvima, a s druga strane i pomažući jedne snažne ličnosti, koja bi imala, hrabrosti, da ga zamiri. Poincaré je svoju ulogu doigrao već onoga časa, kad su za onih sudbonosnih dana prije tri godine pred spoljnim pariskim utvrdoma pojavili prvi niemački ulani, a on zajedno sa svojom vladom pobegao na vrat na nos u

Bordeaux. Bitka na Marni, kao i englesko osuđenje separatnog mira Francuske sa Niemačkom, spasile su Poincaré od prijevremenog pada, i tako taj bijednik sjedi još danas u elijskoj palati, u koliko ne preduzimljive razne potešestvija u svrhu dlanjana soga ugleda. On je naime uvidio potrebu, da kao predsjednik „velike nacije“ u ovo teško vrijeme majmuniše glasovite francuske juvake iz prošlosti. U tu je svrhu on sebi dao načiniti jednu fantastičnu uniformu, u polovicu sličnu uniformi francuskih prefekata, a u polovicu admiralske uniforme, na glavi si natukao čelični kalpak francuske vojske, i tako adjutiran putuje on od vremena na vrijeme u strijelačke rovove, gdje vojnicima drži ratoborne govore! Ilustrirani pariski i londonski listovi pobrinuti su se, razumije se, da ovaj velebitni prizor ostane ovjekovječen. I tako je svijet bogatiji za jednu novu umotvorinu sliči: Poincaré kao delija!

Za ove dražesne stvarice doznali smo, čitajući izvještaj o najnovijoj sjednici francuske komore, u kojoj je socijalista Berthe dao izražaja svom grijevu zbog tih Poincaréovih potešestvija po frontovima kao i zbog njegovih ratobornih, osvetničkih govorova. Berthe je još nadodao, da vojnici na frontu nijesu baš odvise oduševljeni tom junačkom ulogom gospodina predsjednika. Mora zaista zlo stajati sa raspoloženjem francuskih četa na frontu, kad kod njih više ne upajaju ni ona sredstva, kojima je Napoleon I. stvarao čudesa, Svakako, Napoleon je jašči na konju praćen sjajnom svojom svitom, pružao sasvim drugi izgled od gradjanskog predsjednika u njegovom fantastičnom uniformi i ne odvise pričačićom gestom lošeg parlamentarnog govornika.

Delenda est Germania, si vult vivere Gallia! Alcoaloče da živi Francuska, mora da bude uništena Niemačka — govorio je imitirajući Caru starijeg najveći pobornik revanša Niemačkoj G. Montbard, naravno sa perom i ako Polcaré govoriti na frontu, nikada neće zaboraviti da se posluži istim frazama i ako je Francuska danas dalje od ovakog svog cilja nego ikada prije. Lako si možemo zamisliti, koji utisak prave ovakove floskule na francusku vojsku, koja već davnio znaće, da su svih njezini napadi protiv niemačkih granitnih položaja uzaludni. Neznamo gdje Poincaré drži ove svoje ratne govore, da li su onom paretu zaposjednute Lotaringije ili na ruševinama staro-franačkih gradova, ali dvojimo da će se u njegovom gaju ugušiti riječ gledajući ove strahote. Zato je

previše Francuz, čovjek taš i pun friza, koji će tako dugo igrati ulogu „lunaka“, dok i on ne bude izložen opasnosti. Njegova je ložinka: finis Germaniae, ali svjetska povijesnica završiće predsjedništvo ovog advokata u majmunske uniformi sa: finis Galliae.

„Kad se naši vrate! . . .

Teror samozvanih „patriota“.

Gospodine urednici! Dopustite da Vam se izjadam sa nekoliko reči od srca, i da čovek i kao Srbin, jer ne mogu više mimo gledati, gde nekoliko špekulanata črkoz loupotrebljavaju i našu prostodušnost i trpežnost austro-ugarskih vlasti u pogledu ravnopravnosti svih srpskih građana. Neka naše samozvane patriote produžuju i sada tajno jednu vrstu terora, koji su ranije, dok još nismo propali, javno vršili naša svima mirnijim građanima, verovalno potstican i zaštitavani tada od same naše vlasti. U kratko, dakle, rečiju Vam o čemu je reč.

Kada je došlo do stoma naše jedne, napačne zemlje, svi koji smo bili pravi Srbi osećali smo neiskazan bol i tugu. Znali smo i ranije, da nije dobro ovo što se kod nas radi i predviđali smo nesreću; ali se ipak svako na svoj način tešio; znate već, čovek se nađa dok je živ. Pa opet, kada je došlo do okupacije Srbije od strane austro-ugarske vojske, svi pošteni i uvijek u (takva je bila većina građana, što su ostali kod svojih kuća) primili su sašvini lojalno okupacioni vlast i pokoravali se ispravno njenim naredbama. Na taj način smo zadobili za sebe poverenje svih vlasti, koje su nam u prilikama, kad god je to bilo moguće, izlazile na susret i u svemu nam ponaglaše. Sebe smo dakle pomogli na taj način što smo u svemu potpuno savesno vršili svoju dužnost.

Ali sad se pojavljuju neki ljudi, očito sa zadnjim namerama, hoteći da pokvare taj red, koji su obe strane lojalno učvrstile. Njihov broj je do dušenja, ali oni zato neumorno prisupaju množinu reči i raznovrsne laži, da unesu izvesnu pometiju u naše oduševljenje. I šta govorite ti ljudi? Na prvom mestu su neiscrpni u izmišljaju nekakvih poraza kod centralnih sila. Od njih će se svaki dan čuti: to je Talijani su uželi Trst; te ne znam saveznicu od Solune zauzeli Skoplje i već se nalaze kod Kumanova; sad opet Prizren u rukama Talijana i Francuza, drugi put užeta neka druga varoš — i tako ne prestano. Ako pokušate, na osnovu zdravog razuma i sa osnovnim znanjem geografije, da posumnjate u to izmišljaju-

ne, odmah niste dobar Srbin. Ne to smo, istina, navikli čonekle i ranje još u početku ovoga rata. Radikalni agitatori su i tada, iz „sasvim pouzdanih izvora“, uvek pronalažili najpovoljnije stvari za Rusu i naše saveznike, dok su za centralne sile iznosili da im stvari idu ne može biti gore, pa su, po potrebi, bezohranušuškom ugušivali svaku slobodnu reč istine.

No ima još glupljih i gorih stvari kod njih. Te „patriote“ i „pravi“ Srbi — ne treba valja, naročito ni naglašavati, da su oni mahom radikalni agitatori? — proglašili su od nekuda seće izvesnom „moralnom cenzurom“, pa more na sve strane: kako se ko „viđa“ i kose skim „druži“. Ko god sluša u svemu naređbe vlasti i lojalno se drži, taj je „njihov čovek“ i nije ispravan Srbin. „Čekaj samo dok se naši vrate, pokazacemo mi njima“ — reže podnuklo te „patriote“.

Ali sad dolazi ono što je najzalognije i o čemu moram sa slijedom govoriti, jer pred stranicu baca na naš karakter težku laganu. Tim našim patriotama ipak ništa ne smeta njihovo „otučastveno“ osećanje: da za sebe ično traže sve moguće koristi od tih omrzutnih Austrijanaca, da trguju i da zaraduju pare. A za ledjima? — neiscrpni u grdnjama i kievefama. I sad pogledajte samo: ko ima najviše koncesija, ko dobija najbolje povlastice za rad? Oni: svuda te patriote ili njihovi prijatelji! To su oni, koji obično tajaju šapuću, kako contrarie sile moraju propasti, jer će ih glati umoriti, dokle su slobom tih glagoljivih proroka uvek puni kao god i njihov ambari. Da, ali oni džavolski dobro znaaju, gde će i na koji način kupiti mast i namirnice na većko, pa trgovati njima, kako će dovrnici sljepe i u vagone drvene u Beograd, pa pare zaraditi; na koji će način uvesti ili izvesti vagon robe, itd. Oni se ne slide svuda moći i sva sredstva upotrebiti, samo da dodaju do svoje dobiti. To su oni ljudi što u oči sa Austrijancima oneju biti preterano ljužazni na način koji se čak kosi sa pravilima društvene pristojnosti, a za ledjima pak nedotpunjim lažima ili klevetama sopstvenih sruđenjima prikrivati svoj rad i svoje pravne namere. To je proizvod onog nedonošenog činizma naše međiokritičke burzazije, za koju ne postoji nečesto sredstvo i nedopušten način. Naše „patriote“, dakle, idu svim putevima (a njih ima i u miru i u ratu, i u svim državama, često kaljavih), koji samo vode cilj, ali uvek „sve po hlađu“, da ih ne poznadu!“

Medutim, mi poznajemo dobro te trgovce, koji trguju sa patriotskom isto tako kao i sa svojom robom. Po-

Da, seća se ona da je bio taj osmejak. Kako mu je samo mogao poverovati! Nesrećnica. Uli, kako je gadan, kako je gadan. Samo da nije popila to prokleto vino. Sad joj je jasno sve.

Ali šta sad? Zar je ona posle svih ovih muka moralna još i to da preživi. Znago da je učuo strašno ridojanje. Možda bi čuti, pa doći i tako poniženu, kako je se ona sad osećala. Možda bi i on čuo, pa došao da je vidi. Ne, to ona ne može podneti! Ne, nikako njega; nega bedniju da ne vidi, da ne čuje, nikad, nikad.

Ali kako je se to moglo dogoditi? Kako je ona to zaspala? Da, sad se seća! Kad se prošlu celu noć borila sa njim, da ne pripada, rekla mu je opet ono isto, što mu je rekla i u oči venčanja, da ga ne voli, da ga ne može voljeti, i da ona nikad, nikad neće dopustiti da joj se on približi. A kad je on posle toga isto pokušavao, ona mu je rekla da će skočiti kroz prozor. Ona da je on ostavio na miru i otisao u drugu sobu da spava. Ali njegov uvredjen ponos muža i čovjeka nije mu dao mračnu, i onu je tako podlio prevario. Bio je juče ceo dan tako miran, nije se izručavao kao obično. A ona je bila tako umorna od puta, od silnih nepropasnih noći, koje je proveća u horbi sa sobom, sa roditeljima i najzad sa njim. On je sinoc izgledao tako miran, obećao joj je da je neće uzneniravati, jer vidi da je ona premorenja. Neka ona samo večera, da... i neka popije čašu vina, to će joj pomoći! Tako su oni hteli, i tako je moralno bio.

„On je lep, mlad,“ govorili su joj oni, „ima lep položaj u društvu; to je sljajna prilika, a ti si mlada, zavolećeš ga.“ Da, on je lep i mlad, i debar je kažu, ali ga ona ne može zavoleti! To se eni silno varaju! Naprotiv, ona se njega gadi, njoj je odvratno kad je se detakne njegova ruka. A sad? On je imao celu, potpunu. Bože, kako je strašno! Hvala Bogu kad nije bila pri-

svesti. Ali da je bila, to se nebi mogao dogoditi. Bedniki! Kako je mogao, kako je samo mogao da bude tolko pokvaren? I oni kažu još da je on dobar čovek! Bože moj, kalkvi li su onda rdjavi ljudi. Kako je ona nesrećna i kako je strašan živo! Život! Pa zar je to život? Kako je ona sanjala o životu? Gde su njeni snovi? Sve je to porušila nekoliko „Dobrih ljudi“. Da, i oni je svi vole. Ha, ha, Roditelji je vole, pa je zato daju njemu, jer oni žele sreću svome detetu; a on je užima jer je vole, i ako mu je ona u oči venčanja pošteno rekla da ga ne voli, i da ga ne može nikad voleti. Nikad, nikad! I Šta je ona mogla protiv tih svih „dobrih“ ljudi, njenih usrećitelja? Kad neko ima sedamnaest godina, U se „dobri“ ljudi smjeu kad ona kaže da ne što oseća i misli. Sedamnaest godina, sedamnaest godina! I ona je polaka sklapala trepavice, da ponogje suza, ma koje su same u krupnim kapljama padale iz očiju.

Kad se malo pribrala, zazvonila je za sobar

značeno i njih i njihove niske namere, pa za sad imamo da im kažemo samo ovo: Nemojte se više igrati vatrom! Zar vam nije dosta što zbog sudsudosti vaše i varna slični upropasti se zemlji, no još izmišljate i nove muke za ovaj prost i pošten svet? Prestanite jednom sa klevetama svojih sugrađana, odbacite nepotrebnu podlost prema predstavnici vlasti, kad vam je već niko i ne traži, pa prizovite svoju savest, ako se gde god skrila u vama! Nemojte plašiti i odvraćati ovaj svet od pravilnog puta vašim tajanstvenim šaputanjem: „kad se naši vrati“... Pre svega imajte na umu, kad se svrši ovaj prokleti rat i kad se svako vratiti svoje domu, svi čemo imati i svušte posla oko toga, da lečimo teške rane, koje naša zemlja ima od nesreće radikalne vlade i njene vratolomne politike. Vi valjda još uvek mislite na svoje partijske terevenke iz prošlosti i ona besomučna proganjana, koja su bila u stanju da vrše samo radikalne vlasti? Prošlo je vreme tomu i ono se neće, znate, nikada, nikada više povratiti. Ma kakav bio sistem vladavine u Srbiji, ma kakav bio svršetak ovoga rata, budite načisto s tim, da s vama Šekulantsko-trgovinskim moralom neće više prokopsati. Vi niste, to je izvesno, ni svesni toga, koliko radiate protiv sebe samih, kada se ovako držite, ovako dvољено i nelojalno. Prestanite jednom sa tim terorisanjem mirnih i poštenih građana! Ruku na srce, a pamet u glavu, ako je u kome od vas ostala još koja iskra savesti i poštovanja!

Oprostite, gospodine uredniče, što Vas uznemiravam ovim „našim jadićima“. Ali smo i ja i mnogi drugi dosta gutali, pa se više ne mogu žutati. Vaš poslovni i redovni čitalac lista

Sreten J.

Pošlije odgovora središnjih vlasti na papinski prijedlog za mir.

Engleska štampa o miru.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Haag, 28. septembra.

„Common Sense“, list bivšeg izdavača „Economist“-a, Hirsta, piše u svome poslednjem broju: „Veli se, da je sadanji mirovni pokret u Njemačkoj i Austro-Ugarskoj izazvao ovde u Engleskoj veliki utisak i da se lica od upliva nadaju, da će se moći izbjegći četvrtu godinu rata; ta će lica razložiti svoja gledišta čim se parlament ponovo sastane“. U istoj svesci izjavljuje Sir Edward Fry, engleski glavni predstavnik na drugoj konferenciji u Haagu, da je cilj engleskih državnika postignuta ako prodru mirovni prijedlozi pape, da bi to imalo većeg značaja nego li drugi Waterloo. Članak navodi, da se izostanak odgovora Francuske ima pripisati razmjenjivanju mišljenja između sporazumnih vlasti na njemačkom odgovoru.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Rotterdam, 28. septembra.

„Daily News“ piše: Cutanje Lloyda Georgea na njemačkom odgovoru na papinu notu znači, da se u engleskom ministarstvu vrlo iscrpno govorio o njemačkoj noti i da je ona predmet razmijenjene mišljenja između sporazumnih vlasti.

da je to bilo njegovo pravo kao muža i da nije ništa ružno uradio.

Ona ga je gledala svojim umornim očima, u kojima je se ipak videla neka odlučnost.

„Oprosti mi draga Nina“ promuča on na jedvite jude.

„Ha, ha, oprosti mi“, nasmeja se ona tako gorko, a može li se to oprostiti, gospodine?“

„Može li se oprostili onome, ko se protiv naše volje umeša u naš život, barata po njemu svojim grubim profanim prstima dotičući se najosetljivijih mesta, i skrnaveći sve što je sveto i uživo u njemu. Ne, gospodine, da ste mi uzeli život, mogla bih vam oprostiti, ali vi ste me upali, vi ste se bacili blatom na ono što je meni bilo najlepše i najčistije. Ko je vama dao pravo da raspolažeće mišione? Da li sam ja to učinila?“

„Ne, ja vas se gnušam, i nemojti ni za jedan momenat misliti na ma kakvu zajednicu među nama. Sve je svršeno, i ako nećete da se moj svedbeni put završi na mom grobu, ja vas molim, da me odmah vratile mojim roditeljima. I jo odmah, odmah. To sam imala da vam kažem, a sad molim vas, da me poštelite!“

Dok je to govorila, usne su joj drhtale i u grlu ju je gušilo, ali se ipak videlo, da je to njeni čvrsti odluka, od koje neće odstupiti.

On je stao zbumjen, pred njom. Nije imao ništa da kaže, i ako je celo jutro mislio što će joj reći. Počeo ju je opet moliti, da mu oprosi, da je on voli, mnogo voli, ali je ona na to odgovarala nestreljivim pokretima, i molila da je ostavi na miru, i da se spremi na put.

Izlošao je iz sobe, ni sami neznači

liko, da se oseći. A, kad jednom već to bude, mislio je, onda će već kli sve

Francuska cenzura i odgovor središnjih vlasti.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Frankfurt, 28. septembra.

„Frankfurter Zeitung“ javlja iz Ženeve: Direktor francuske brzozavne agencije „R a d i o“ i socijalistički opštinski vijećnik obraća jednom okružnicom svima listovima pažnju, da je na švajcarsko-francuskoj granici predate brzovje sa odgovorom Njemačke i Austro-Ugarske zadražala francuska cenzura punih 22 sata.

Odgovor sporazumih vlasti na papinu notu.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

New-York, 28. septembra.

Kako „New-York Herald“ saznaće, sporazumne sile će odgovoriti na notu, koju su središnje vlasti uputile papi.

Zestoki napadaji protiv Poincarea.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Bern, 28. septembra.

Francuska komora je debatovala u utorak o izlišnom reprezentacionom putovanju Poincaréa i o prijedlogu za smanjivanje njegovih putnih troškova. 121 poslanik ljevice, koji su poslije izjave Poincaréa otkazali vlasti povjerenje, preduzeli su zajedničku akciju u važnom načelnom pitanju, da li predsjednik ima pravo, da na frontovima drži političke i vojničke govore od velikog značaja, čija sadržina i oblik nije bila prethodno poznata ministarskom savjetu.

Socijalista Berthe je tražio, da se izbriši 10.000 franaka u troškovima zvaničnih činovnika i tom je prilikom rekao, da je sad došao trenutak, da se izjavi, da front izlišnim posjetama nije bio ni najmanje ušišen. Ne uzimajući u obzir nerede, koji se time izazivaju u službenom radu, naredjeno skupljanje četa radi smotre pruža neprijateljskim letaćima zgodne prilike za osmatranje. Ilustrovani listovi su nam nedavno prikazali, produžio je govornik, državni šef u fantastičnoj uniformi, čiji su pojedini dijelovi pozajmljeni iz svečanog odijela okružnih načelnika i admirala. Takav bljesak ne odgovara ukusu francuskog republikanca. Osim toga, smo čuli u Nancyu i u drugim mjestima govore, u kojima se svečano izjavljivalo, da čemo mi pobijedjenom neprijatelju diktovati naš mir. Taj se govor bitno razlikuje od riječi odgovornog ministra spoljnih poslova Riberta (Odobravanje u svim klupama ljevice). Vojska je, rekao je Berthe da, vrlo nepovoljno primila govor Poincaréa u Nancyu. Ministarski savjet ne bi ga prethodno odobrio, s toga je on mogao prestavljati samo lični akt. Mi pak hoćemo, da samo po ustavu odgovorni državnici mogu u ime Francuske govoriti (Ponovno odobravanje).

Socijalist Dugens je naglasio, da je govor Poincaréa u Nancyu u stanju doprinijeti, da još više uzviri njemački patriotizam. Ministar finansije Klotz je pokušao da utiša Aubove, on je preklinio komoru, da odbaci prijedlog Berthea, jer bi inostranstvo moglo u njemu nazrijeti slabljenje ugleda najviše državne vlasti. Prije glasanja je Berthe izjavio: Ako bi svih drugovi, koji su u hodnicima odobrili moj prijedlog i razloge, imali smjelost da glasaju za brisanje, onda bi odluka bila donijeta velikom većinom. Međutim je prijedlog Berthea s 324 protiv 121 glasa odbačen.

Socijalist Dugens je naglasio, da je govor Poincaréa u Nancyu u stanju doprinijeti, da još više uzviri njemački patriotizam. Ministar finansije Klotz je pokušao da utiša Aubove, on je preklinio komoru, da odbaci prijedlog Berthea, jer bi inostranstvo moglo u njemu nazrijeti slabljenje ugleda najviše državne vlasti. Prije glasanja je Berthe izjavio: Ako bi svih drugovi, koji su u hodnicima odobrili moj prijedlog i razloge, imali smjelost da glasaju za brisanje, onda bi odluka bila donijeta velikom većinom. Međutim je prijedlog Berthea s 324 protiv 121 glasa odbačen.

Nemogućnost koalicionog ministarstva.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

„Dolje sa ratom!“

Burni prizori u francuskoj komori.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 28. septembra.

U francuskoj komori odigrali su se burni prizori. Socijalista Brisson interpelirao je vladu, da li je istina, da su u Francusku stigli američki željezničari, koji će zamijeniti francuske željezničare, jer da ovi moraju na front? Brisson je rekao: Mi nismo zato ovdje, da iskrivavimo za našu saveznike. Ako Amerika toliko želi rat, to neka ona vodi borbu sama za sebe! Ove su riječi Brissonove izazvale silnu uzbudljnost. S predsjedničke stolice dobacuje Brisson Deschanell: Vi ovim svojim riječima stvarate revoluciju! Kad je ministar odgovarao, upao je Brisson u riječ i uskliknuo: Dolje se rato m!

Rusija pod kontrolom sporazumih vlasti.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Köln, 28. septembra.

Uprkos izjavama iz Pariz, da je uživo ućišten 10.000 franaka u troškovima zvaničnih činovnika i tom je prilikom rekao, da je sad došao trenutak, da se izjavi, da front izlišnim posjetama nije bio ni najmanje ušišen. Ne uzimajući u obzir nerede, koji se time izazivaju u službenom radu, naredjeno skupljanje četa radi smotre pruža neprijateljskim letaćima zgodne prilike za osmatranje. Ilustrovani listovi su nam nedavno prikazali, produžio je govornik, državni šef u fantastičnoj uniformi, čiji su pojedini dijelovi pozajmljeni iz svečanog odijela okružnih načelnika i admirala. Takav bljesak ne odgovara ukusu francuskog republikanca. Osim toga, smo čuli u Nancyu i u drugim mjestima govore, u kojima se svečano izjavljivalo, da čemo mi pobijedjenom neprijatelju diktovati naš mir. Taj se govor bitno razlikuje od riječi odgovornog ministra spoljnih poslova Riberta (Odobravanje u svim klupama ljevice). Vojska je, rekao je Berthe da, vrlo nepovoljno primila govor Poincaréa u Nancyu. Ministarski savjet ne bi ga prethodno odobrio, s toga je on mogao prestavljati samo lični akt. Mi pak hoćemo, da samo po ustavu odgovorni državnici mogu u ime Francuske govoriti (Ponovno odobravanje).

Kerenki na muci.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Kb. Stockholm, 28. septembra.

Petrogradske vijesti javljaju: Nova odluka radničkog i vojničkog savjeta protiv učešća kadjeta u vlasti otežava Kerenkom obrazovanje vlade. Ministar prosvjete Kartasov podnio je ostavku, što se vlasti nalazi potpuno pod socijalističkim uticajem a on ne želi da bude statista. Sve političke odluke donosi samo direktor bez pilanja vlade. Černov produžuje svoju vrbu protiv vlasti, da bi sam došao na čelo isključivo socijalističkog ministarstva.

Opadanje ruskog transporta robe.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Rotterdam, 28. septembra.

„Timex“ javlja, da je još samo pitanje vremena, kada će potpuno prestatи ruski transport robe. Dosad je on opao za 80%.

Janina opet grčka.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Lugano, 28. septembra.

„Secolo“ javlja iz Atene: U sutoj je u Janini u prisustvu talijanskog generala i jednog grčkog pukovnika skinuta talijanska zastava i istaknuta grčka.

Venizelos u Engleskoj.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Haag, 28. septembra.

„Pal Mall Gazette“ javlja, da je Venizelos prispjeo u London. Dočekali su ga i pozdravili članovi grčke kolonije.

Bora Stanković:

privremenu vladu za svoj otpust s motivacijom, da je zbog previše jakog uticaja socijalista u vlasti isključena svaka mogućnost za obrazovanje koalicionog ministarstva. U Moskvi je otvoren sverški staleški kongres i usvojen p. i edlog, koji naglašava nužnost obrazovanja koalicionog ministarstva.

Rusija pod kontrolom sporazumih vlasti.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Köln, 28. septembra.

Reuterov ured javlja iz Pekinga: Garnizon straški važnog mesta Li Feng u južnom Hunanu izjavio se neodvisnim od središnje vlade. Pobuna je inscenirana od vodja juga, a pobunjenici su pod svoj nadzor stavili cijelu pokrajino Hunan. Cete iz Kwanghsia pošle su u Hunan, da se priključe pobunjenicima.

Pobuna u Argentini.

Kb. Buenos Aires, 28. septembra.

Havas javlja: Pobunjenici su napali nekoliko tramvajskih kola puščanom vatrom. Jedno je lice poginulo, nekoliko je ranjeno. Jedna eskadra brodova je prisjela u Buenos Aires. Morski vojnici su se iskricali da zaštite vodovod i električnu tvornicu.

Odlikovanje Džemal-paše.

Kb. Carigrad, 28. septembra.

Kako listovi javljaju, car i kralj Karlo odlikovao je ministra morsarice i zapovjednika 4. vojske Džemal-pašu velikim krstom Leopoldova reda s ratnom dekoracijom.

Loša žetva u Francuskoj.

Kb. Bern, 28. septembra.

Vojni odbor francuskog senata je pod predsjedništvom Clemenceaua pretrasio pitanje o snabdijevanju i pripremana za zimski rat. Čeou je podnio izvještaj o snabdijevanju vojske i zemlje zitom i naglasio je potrebu za veliku štednju u potrošnji s pogledom na lošu žetu.

Grad i okolica.

Dnevni kalendar.

Danas je subota 29. septembra, po starom 16. septembru. — Rimokatolički: Mihajlo arh.; pravoslavni: Velikomučenica Eufimija.

Casnička i činovnička kasina otvorena je do 12 sati u noći.

C. i. k. vojnički dom: Citaonica, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvoreno od 7 sati iz jutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakom vojniku.

Bogradski orfelin (u bašti Hotel Takov); Početak predstave u 8:30 uveče.

Kinematografi: Vojni kinu u Kralja Milana ulici 56 (Koloseum): U 6 sati poslije podne predstava za vojnake, a u 8:30 uveče predstava za časnike. — C. i. k. gradjanski kino na Terazijama br. 2

Posjeti bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brčko“: od 2-4 sati poslje podne. U bolnici „Brūnn“: od 9:30-12 sati prije podne i od 2-4 sati poslje podne. — U i k. gradjanskog bolnicu: u utorku, četvrtak i nedjelju od 1-3 poslje podne.

Riječno kupatilo na Savi, otvoreno od 6 sati izjutra do 7 sati uveče.

Vojno parno toplo kupatilo u Car Dušanovoj ulici. — 1. Kupatilo u kadašima: a) Za vojne osobe otvoreno radnim danima od 7 sati prije podne do 5 sati poslje podne, a nedjeljom od 7 sati prije podne do 12 $\frac{1}{2}$ sati u podne. — b) Za građanstvo radnim danima od 9 sati prije podne do 5 sati poslje podne, a nedjeljom i praznicima od 9 sati prije podne do 12 $\frac{1}{2}$ sati u podne. — 2. Parno kupatilo za časnike i njima ravnje činovnike otvoreno je utorkom, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslje podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 $\frac{1}{2}$ sati u podne. — Za građane muških i pola otvoreno je parno kupatilo ponedjeljom i četvrtkom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslje podne. — Časnicima i njima ravnim činovnicima staje na volju da se služe parnim kupatilom i u dane određene za građanstvo (ponedjeljom i četvrtkom). Blagajna se zatvara radnim danima u 12 $\frac{1}{2}$ sati, a nedjeljom i praznicima u 12 sati u podne.

Istoriski kalendar.

Na današnji dan, 29. septembra 1758. godine rodio se u Burnham Thorpe u norfolkskom kraju u Engleskoj čuvani admiral Horatio Nelson, pobedio na Trafalgaru, Abukiru i tolikim drugim pomorskim bitkama. Nelson je bio sveštenički sin. Prvi put je kao 12-godišnji dječak došao na jedan prekomorski brod, na kojem mu je stric bio kapetan. 1771. godine putovao je u zapadnu Indiju, 1778. godine učestvovao je u jednoj polarnoj ekspediciji, 1774. godine stupi kao oficirski pripravnik u ratnu mornaricu, 1777. godine postaje pomorski poručnik, a 1779. pomorski kapetan. Po završenom ratu sa Francuskim posjetio je 1783. godine Pariz, 1793. godine dobi komandu nad svojim čuvenim ratnim brodom „Agamemnonom“, sa kojim je izvršio mnogo podviga. Otkomandovan u Napolij, upozna se i zavole tamu sa čuvenom hlepicom lady Hamiltonovom, suprugom engleskog poslanika na napuljskom dvoru lorda Hamiltona, koja u cijelom dajem njegovom životu igra vrlo značajnu ulogu. 15. februara 1797. godine Nelson sa svojom eskadrom odlazi pomorsku bitku na riu St. Vincentu, gdje je zarobio tri velika španska broda sa jednim admiralom. 1798. godine dobi vrhovnu komandu nad engleskom flotom u sredozemnom moru, ja zadatkom, da po mogućstvu spriječi iskreavanje generala Napoleona Bonaparte u Egiptu. To mu nije pošlo za rukom, ali je poslje na ušću Nila u strasnoj bitci kod Abukira (1. avgusta 1798.) potpuno uništio francusku flotu, koja je bila iskricala vojsku, i time je odsekao Napoleonu povratak u Evropu. Sam Nelson buše u bitci ranjen u glavu; za abukirsku pobjedu dobio je baronsku titulu i naredni poklon od 2000 funti st. (oko 50.000 kruna). U idućoj godini učestvovao je u građanskom ratu u Napuljskoj kraljevini, braneći dinastiju od republikanaca. 1799. godine bude smijenjen: bio je dobio naređenje, da sa flotom iz Nala ide u španske vode, a nije izvršio zapovijest. Slavom uvjereni pobjednici nje se htio odvojiti od ljepe poslanikovice lady Hamiltonove. No uskoro je dobio opet komandu nad jednom flotom, sa kojom je 1801. godine napadao na Boulogne. Pa zaključenju amienskog mira, Nelson se sa lady Hamiltonovom, koja se bila odvojila od muža, povukao na svoje imanje. Kad 1803. godine ponovo izbira, Nelson opet dobije komandu nad sredozemnom flotom. 21. oktobra 1805. godine nađe kod ria Trafalgar u nađu zrakušu francusko-špansku flotu. Pri-

kući pored jednog ili dva prozora bez stakla i vrata bez ragastova tek vas prijatno iznenadi treći prozor sa zavesama i porcjama saksijama od eveda. Dokaz da se neko uselio i počeo ponova rad. I na samoj Karaburni odmah do puta na onom velikom prostoru gde se izbacuje varoško džubre i sav „starež i krpež“, tu podignute nekolike kolebe. Cijava nova varoš i novo neko „naseljenje“. Sve su to ljudi koji od starih stvari: krpa, otpadaka, po koja stara šarpa, kanta, zardjala, gvozdena šipka, pleh, parče vreće, od svega toga oni probiraju i što je ponovo za upotrebu i što se može ponovo pridati, odvajaju, slazu na te svoje kolebe. Neki od tega načinili i kao svoje kuće. Eno jedan, kao valjda najstariji među njima, kao neki „staro leto“ uz jedan otsečen jendek, nastonio neka velika parčad staroga pleha, a sa strane podzidao naslaganim otpatcima od cigalja a sve to ogradio i obložio stariim krpama i ponjavama što je našao na džubru te načinio dosta udobnu i prostranu kućicu za sebe. A da u njoj stalo i zimi i leti stanuje, vidi se po tome što iz sredine ovih plehova strči kao iz svakoga kućnjega krova uljubljen sunčunar pod peči koja mu je unutra. Ispred same to svoje kuće ono malo ravnog prostora počinio i ogradio mrežom od starih žica da bi mu to služilo kao dvorište kućno, a iznad toga dvorišta zasadio kao baštu. Zelenje se nekoliko kupova kukuruz, i oko njih čitave vreže od zasadjenih bundeva. Prosto čovek, besplatno i „bez tajpe“ edonatori se i došao do svoje kuće i svoga nepokretnog imanja. A da se zaista tu stalno nastano viđi se i po samom gazdi. Neki všok, košćat i ma da onako uprijan od

starež i djubre koje pretresa, ipak ofarbane brade i hrkova, srednjovečan čovek. I dok on, slaći i prefresajući razne stare krpe i stvari koje je pronašao iz džubrišta, stoji i strči u onom svome ogrijenom od žica dvorištu, doče male da je od njega zgurenja uz jednu rupu u bregu, iz koje se vije gust dim od vatre, kleći njegova žena. Vidi se kako nad naloženom vatrom drži džezvu za kafu a do nje, na zemlji, hele se poređane solje. On tamo, svršivši posao stoji i čeka da mu doneće kafu. I nesmejući da se zbog uprlihan ruku, rukama gladi po licu i kosi on poče da laktovima ruke sa licu i prisjut očarati prasišnu i nestriješivo, glasno, dovikivati ženi:

— Hajde Milenija! Otkada tamo tu kafu kuvaš?

Otada, iz one rupe i iz onoga gusoga dima, dočazio mu je odgovor:

— Ama sađa sa Dunava neki veter očepio da duva te jedva voda uzavre. I očna se vide kako ona tamo uspevaju da skupa kafu diže se iznad onoga dima i sa džezvom u jednoj ruci, a u drugoj sa onim dveme šoljama, poče se iz one rupe izvlačiti i peti k njemu, gore, ka toj njihovoj kući. On, razdragan sedi na jednu prevrnutu, staru kantu koja im je sigurno služila kao stolica i poče negladići cigaretu u dugačku muštičku da je sa većom nasladom ispušti gledajući sa zadovoljstvom kako mu žena doži sa kafom i pohodnosno bacajući pogledi oko sebe, oko te svoje kuće i na one gomile starih stvari koje je zanah izvukao iz djubre, očistio, poređao jedno na drugo i spremio za trgovca, starinara.

je no što će se borba otvoriti, Nelson je sa svog admiralskog broda dao spustiti zastave, a u mjesto njih da je istaći platno, na kojem su ogromnim pismenima bile ispisane riječi: „England aspects, that every man will do his duty!“ („Engleska očekuje, da će svaki pojedinac učiniti svoju dužnost“). U ogorčenoj borbi potpuno je uništena francusko-španska flota, ali jedan od posljednjih metaka, koji je pad sa jednog tonutog broda, smrtno pogodi samog Nelsona. 5. januara 1806. godine, donesen su Nelsonovi posmrtni ostaci u London, gdje su uz najveće počasti sahranjeni pod divnim spomenikom u crkvi Sv. Pavla. Osim toga pak podignut mu je veličanstveni spomenik na londonskom „Trafalgarskom Trgu“ (Trafalgar Square) i u mnogim gradovima Engleske, kao i u Montrealu u Kanadi. Ma da je u svom testamentu izjavio želju, da se narod pobrine za lady Hamiltonovu, ova je umrla u najvećoj bijedi. — 29. septembra 1866. godine rodio se švedski pjesnik Per Hallström. — 29. septembra 1902. godine umro je tragični slučajem, — trovanjem u gljen-dioksidom uslijed zapušene gvozdene peći, — slavni romancier Emile Zola. Rodjen je 2. aprila 1840. godine u Parizu kao sin jednog inžinjera po narodnosti Talijana, kako se obično vidi, ali izgleda da je tačno tvrdjene da porodica Emila Zole vođi porijeklo iz Dubrovnika. I pored toga, što se već u školi ispoljava njegovoj sasjedini, pao je u čuvenoj gimnaziji St. Louis na maturu! i stupio je kao pomoćnik u već onda čuvenu parišku izdavačku knjižaru Hachette & Cie. Kao trgovac, pomoćnik počeo je pisač, a mnogi ugledni književnici, koji su poslom do lazili kod Hachettea, čitajući rukopise, koje im je mlađi Zola davao na ocjenu, pretskazivali su mu još onda sasjaj budućnost. Pomoću tih svojih uglednih poznanstava Zola uspeva da svojim prvim radovima (većinom pozorišnim i književnim prikazima) prokrije put u sve veći broj uglednih listova. Prvi su mu romanili bili „Les mystères de Marseille“ i „Le voeu d'un mort“. 1864. godine pojavljuje se njegov „Contes a Ninon“, kojim već obrati opštu pažnju na se, dok je njegov roman „Thérèse Raquin“ (1867.) već jasno pokazivao Zolin značaj, isto kao i sljedeći roman „Madame Ferat“ (1868. godine). Poslije rata od 1870. godine, a pobudjen pojavom, koje je on ispoljio počeo je radići svoj čuveni ciklus od 20 romana pod skupnim imenom „Les Rougon-Macquart“ (Porodica Rougon-Macquart). Poznatiji romani iz toga ciklusa prevedeni su na sve evropske jezike, a i kod nas se vrlo mnogo čitaju, kako u prijevodu, tako u originalu. Pominemo poznatije: „La fortune de Rougon“, „L'Avare“, „Le ventre de Paris“, „Germinal“, „La Terre“, „Nana“ i prije svega dva najčuvenija djela, „L'Assommoir“ („Toljaga“), s strašno realističkim opisima radničkog staleža sedmdesetih godina i „Le Déscale“ („Slom“), sa većim opisima pojedinih epizoda iz rata 1870. god., naročito sedanske bitke. „Assomoir“ je do 1908. god. prodat u 162.000 primjeraka, „Nana“ u 203.000 i „Déscale“ u 224.000. Završio 1892. god. ciklus „Les Rougon-Macquart“ izradio je u vremenu od 1894. do 1898. god. svoju triologiju gradova: „Lourdes“, „Rome“ i „Paris“. Najsdubonosniji momenat u životu Emila Zole bio je poznati Dreyfusov proces, u kojem je Zola imao smještost, da se u čuvenom članku „J'accuse“ („Optužujem“, u listu „L'Aurore“) zažezi za optuženog kapetana. Zola bude za to osuđen na затvor za klevetu vojnog suda, a od pariske ruke u nekoliko maha za malo ljuščavan, te može dobiti polječi u Englesku. Pošto kasacioni sud

starež i djubre koje pretresa, ipak ofarbane brade i hrkova, srednjovečan čovek. I dok on, slaći i prefresajući razne stare krpe i stvari koje je pronašao iz džubrišta, stoji i strči u onom svome ogrijenom od žica dvorištu, doče male da je od njega zgurenja uz jednu rupu u bregu, iz koje se vije gust dim od vatre, kleći njegova žena. Vidi se kako nad naloženom vatrom drži džezvu za kafu a do nje, na zemlji, hele se poređane solje. On tamo, svršivši posao stoji i čeka da mu doneće kafu. I nesmejući da se zbog uprlihan ruku, rukama gladi po licu i kosi on poče da laktovima ruke sa licu i prisjut očarati prasišnu i nestriješivo, glasno, dovikivati ženi:

— Hajde Milenija! Otkada tamo tu kafu kuvaš?

Otada, iz one rupe i iz onoga gusoga dima, dočazio mu je odgovor:

— Ama sađa sa Dunava neki veter očepio da duva te jedva voda uzavre. I očna se vide kako ona tamo uspevaju da skupa kafu diže se iznad onoga dima i sa džezvom u jednoj ruci, a u drugoj sa onim dveme šoljama, poče se iz one rupe izvlačiti i peti k njemu, gore, ka toj njihovoj kući. On, razdragan sedi na jednu prevrnutu, staru kantu koja im je sigurno služila kao stolica i poče negladići cigaretu u dugačku muštičku da je sa većom nasladom ispušti gledajući sa zadovoljstvom kako mu žena doži sa kafom i pohodnosno bacajući pogledi oko sebe, oko te svoje kuće i na one gomile starih stvari koje je zanah izvukao iz djubre, očistio, poređao jedno na drugo i spremio za trgovca, starinara.

poništi presudu, Zola se vrati u Francusku, gdje je na svom imenu Médan na danasni dan 1902. god. izdanuo. 1908. god. preneseni su mu kosti u Panthéon, a 1909. god. podignut mu je spomenik — 29. sept. 1911. god. počeo je tripolitanski rat.

Rimokatolička služba Božja.

Sutra u nedjelju, 30. septembra vršiće se katolička služba Božja kako slijedi:

I. U konaku:

U 8 sati u jutro njemačka i česka propovijed i sv. misa za c. i k. vojsku. Pristup imade i u gradjanstvo.

II. U župnoj crkvi:

U 8 sati u jutro tiba sv. misa za školsku djece. U 10 sati svećana služba Božja i njemačka propovijed. U 4 sati poslje podne litanijske. Radnim danom započinje prva sv. misa u 1/2, a druga u 3/2 sati u jutro.

Evangelicko bogoslužje.

Sutra u nedjelju, 30. septembra u 10 sati prije podne održće pastor Holzhausen iz Smedereva u evangelijskoj crkvi u Beogradu njemačko bogoslužje.

Božićnica za sirotinu dječju u Topčideru.

Uprava c. i k. doma siročadi u Topčideru opazila je kod mnogih posjetilaca volju, da o Božiću obdarje sirotinu dječju.

Upravitelj zavoda za tu je svrhu ishodio dozvolu od c. i k. okružnog povjedništva grada Beograda, kojom je zgodom sam okružni zapovjednik pukovnik gospodin Crevatto darovač lijepr dar u iznosu od K 100. — i tim veđušnim činom očinskoga svoga srca dao krasan primjer, na komu se sirotinu dječju, ljubeci ruke svome dobrovitom, kao i uprava zavoda najsmjernije zahvaljuje.

Nadalje darovač gospodja Anica Uzelac iz Beograda K 20. —, gospodice Milena i Dragana Tatić iz Rakovice K 20. —, te jedan plemeniti gospodin Tatomir. — Petronijević u članu odbora Crvenog Krsta, u Knez Mihajlovoj ulici.

Traži se radi prijema novca.

Vukosava, udova Krste Žižovića, biv. kapetana, potrebljeno je da se javi, radi prijema novčane pošiljke gospodinu Tatomiru. — Petronijević u članu odbora Crvenog Krsta, u Knez Mihajlovoj ulici.

Sjeme od sunčokreta i bundeve.

Na osnovu raspisa glavnog vojnog gubernije u Srbiji, odjelenje XVI, broj 5819. G. A. od 13. ovog mjeseca, sva lica, koja su ove godine posadila sunčokret i bundeve, dužna su, da ostave da sjemenu dobro sazri. Kada bude sazrelo i isto oberi, drže isto u svom prostoru, a po tom predaju uz naplatu centrali za iskoriscavanje žetve.

Otkupne cijene za sjemenu od sunčokreta su 75 kruna od 100 kilograma, a od bundeve 125 kruna od 100 kilograma. Naročito se skreće pažnja, da se svoje sjeme mora predati.

Prodaja jaja.

Jučer su nekoliko prodavnica životnih namirnica opštine grada Beograda prodavale gradjanstu za ličnu upotrebu jaja, koja je sama opština grada Beograda nabavila u unutrašnjosti, radi što boljeg snabdjevanja gradjanstva u Beogradu svim životnim namirnicama. Jaja su prodavana po određenoj cijeni od 25 helera po komadu i dobivana su u dovoljnoj količini, prema broju članova u porodici.

Zabranjeno mjerjenje privatnim kamaram.

Ranijom naredbom strogo je zabranjeno mjerjenje privatnim kantaram svih životnih namirnica i robe, koja se prodaje na pijacama u Beogradu. Kako se primjetilo, da se upotrebljava privatni kantari opet čini prilikom prodaje i kupovine, to se skreće pažnja zainteresovanim: da se pridržavaju ove razine naredbe i da će se u budućnosti strogo kažnjavati sva ona lica, koja prilikom prodaje i kupovine mjeri robu i namirnice svojim ličnim privatnim mjerama, koje u većini slučajeva nisu ispravne i štete kupca.

Ispravka.

U jučerašnjoj vijesti „Ukradeni 600 dinara“ javili smo, da je Jeleni Tasić ukraden 600 dinara. Ovo je ime pogrešno. Treba da stoji Jeleni Tajsic.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje 10 helera
 Pripisano: Petna jednog milimetar, retka (70 mm široko) staje 40 helera
 Bilješke: Petna jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje Kruna 4
 Mali oglašnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

ZUBNI-ATELJE

J. SIDVERCA

DIPLOMIRANI DENTIST

Beograd, Kralj Milana ul. 57,
specijalista za vještacke zube
i zlatu i kracu po najboljoj
amerikanskoj metodi. Iz-
rada solidna. Materijal najbo-
lje kakovice. Prima od 8-12
i 2-6 sati po podne.

33082-1

Dr Gjordje Šovanović,
lekar cijekupnog lekarstva,
vrši privatnu praksu i ordinari.
Za unutarnje dječje bolesti
od 10%, do 12% postoji podne.
Stan: Skopljanska ulica br. 12.
33082-1

Kupovine i prodaje

SAPUN,

odličan za pranje rubija uz je-
tine cijene prodaje kao i Ek-
selice za opakne 13-18K. FELDMANN,
Vuk Karagića Ulica 8, do Be-
ogradskih Novina.

33047-2

RATLUKA
na vše i manje, može
se dobiti na stovaruštu
Jovana Hanauškog, po-
stasičarne, Glavna ul.
38, Kruševac. 33061-2JEDNA VELIKA BAĆVA
i nekoliko buradi vrlo jakih,
prodaju se. Upitati Ratarska 24.
33059-2

Rakovička drva I. vrste.

Obratiti se u klosku kod
"Slavije". 33063-2

Polovno odljevo

traži se bolje očuvano, javiti
se administraciji ovog lista pod
znakom "Polovno". 33067-2

Poštanske marke

Iz Bosne, Srbije, Austrije, voj-
ne pošte, ratne i orijent-marke,
kupujem u svakojakoj kolle-
kciji za najvišu cijenu. Ponude
ili poslije na A. Welsz, Bre-
nskienhandlung, Wien I

Adlergasse 8. 940

PERSIJSKI I PIROTSKI
čimli, kao i zavjesne, traže se.
Ponude administraciji ovog
lista pod znakom "Persijski
čimli". 33083-2

Namještenja.

Traži se dobra kuharica
pored drugog mladnjeg, da po-
maže u kući. Upitati u Delf-
skoj ulici No. 4. 33019-3

SEGRT

iz bolje kuće potreban je
Kujižari „Napredak“ Beo-
grad, Kuja Mihajlova 9. 943-3

DEČKO

star 13-15 godina potreban
je za školu manufaktursku
radnji Haima Ellasa, Knez
Mihailova 33. 33077-3

POSUŽITELJ

ili posužiteljka traži odmah
kojižarnicu Šiđost. 942-8

Stanovi.

Traži se pod nejam
namješten stan sa 1 ili dvije
sobe, kuhinjom ili postigu sa
kuhinjom. Ponude pod znakom
"Rein 540" predati ad-
ministraciji ovog lista. 33065-4DUĆAN SA BAŠTOM
u Kralj Aleksandrovoj ulici br.
97. Izdaje se pod kriju od 1.
novembra tek, god. Pitali u
Makedonskoj 46, od 1-3 po
podne. 33083-4

ZA IZDAVANJE

Stan od sobe i kuhinje. Stan
od dvije sobe i kuhinje sa
sporednim odjeljenjima. Stan-
ovi su moderni. Gundulićev
Venac br. 13. 33073-4LIJEPO NAMJEŠTENA SOBA
sa električnim osvjetljenjem u
glavnim ulicama traži se. Po-
nude pod znakom "Elnahig
Freiwiliger 542" predati ad-
ministraciji. 33075-4IZDAJE SE STAN
u vinogradu. Mjesto plate u
nove dužan je najmoprimac
čuvati vinograd. 33069-4

Razno.

KLAVIR III PIJANINO
traži se odmah pod zakup.
Ponude podneti administraciji
pod znakom "Klavir 543." g-5TRAŽI SE
Klavir III Pianino pod kriju.
Ponude stati na c. i k. mar-
venog lečnika Tarjan Danil-
ovića ulica 38. 33085-5

R-877

MALI OGLASI
Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.KORESPONDENCIJA.
OGLAS

Parohijalna živjava i opštinske
uprave u cijeloj Srbiji molim,
da mi dojavite, ako se tamo
gdje nalazi Nikola Gjekić, dje-
čak od 10 godina, sin Toma-
tića Gjekića umroga prije 1½
godine, kojeg je Macula Marija
Gjekić nekome na odbrnu
predala. Isto molim i sva-
koga pojedincu, koji bi me
mogao izvestiti, te enome ko
mi prvi dojaviti boravište dje-
čaka dobiti će nagradu. 150
kruta. Pećinu, 1917. Anka
Stojanović telka Nikola Gle-
kića. A-2732-6

Zivojin Stanojević, molt
svoga brata Stanuja Stanoje-
vića, opančara iz Kladova,
okrug Kraljevskog, da ga izve-
sti preko ovih novina poziva-
jući se na ovaj oglas što je
u njegovom dijelu, gdje su
i kaku su. A-2734-8

Odboru za pomoć bijed-
nih i siromašnih porodica u
Srbiji, Ženevu. Odak poto-
stoli taj Odbor za pomoć i
jedniti i siromašnih porodica
u Srbiji, ja sam se dua puta
obrazao sa mnom, da se i
odvraćam siromu porodicama
priteče u pomoć, za iste sam
poslao i spisove.

Na ovo moje posredovanje
za ove siromašne porodice,
čiji su očevi, muzevi i braća
jedni u ratu, izgubljeni, zarobljeni
ili su pomrli, pobudlio me je
jedino to, što sam vidjeo, da
su ovde pomoći primili prve
gazde — oni koji su pravili
kapljale, kada su očevi i mu-
ževi ovih siromana ginali i
umirali.

Poslednji spisak poslao sam
preko gosp. Ilije Josimovića,
Geneva. Molim da izvesiti Milen-
iju Čabriću, sekretaru narodne
skupštine, a ujedno i moliti tri
brata: Milića, Petra i Miloša
Jevtić, da sam u priličnoj osku-
di, i da mi što prije poslušam
novac, kako bili mogla nešto
zimski spremišta. Molim o nito-
vom ozbeštenju, odgovorite mi.
S poštovanjem Lepo-
sava K. Pešić, sa dijecom, Vi-
dinska ul. br. 7, Beograd. St. 2-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim da izvesiti Milen-
iju Čabriću, sekretaru narodne
skupštine, a ujedno i moliti tri
brata: Milića, Petra i Miloša
Jevtić, da sam u priličnoj osku-
di, i da mi što prije poslušam
novac, kako bili mogla nešto
zimski spremišta. Molim o nito-
vom ozbeštenju, odgovorite mi.
S poštovanjem Sava Gjeković
Aleksandrova ulica br. 86.
Beograd. 33056-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim vas javite mom mu-
žu Jefetu Gjekoviću kapetanu I.
klase XII. puka Žumadijske
divizije I. čete III. bataljona, da
sam ja zdravo i dobro, za me-
no nemam brinuti. PISI Češće.
S poštovanjem Save Gjeković
Aleksandrova ulica br. 86.
Beograd. 33056-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim vas da me izvle-
site za moga brata Svetozara
Pešovića, vojnika u tele-
grafskom odjeljenju Žumadij-
ske divizije, te je živ i zdrav,
gdje se našao i neka javi sva-
ju tučnu adresu. Milica Jova-
nović, Jugbogdana 9. 33076-8

Tinki Dr. Gjordjević, Niš.
Tvoju sam kartu primaš.
Kod Denića sam bila, no on
mi je kazao da je novac do-
tičnog gospodina primaš nje-
gova mati. Bile su ti poštive.
Da li si primaš Miklinu
kartu. Kala je sa dijecom zdra-
va, ne brini. Pozdrav teku! teku!
teku! od Aleksandre Bibe. Sa-
bonica ulica 82. 33068-8

Stevi Čimović, Niš.
Tvoju sam kartu primaš.
Kod Denića sam bila, no on
mi je kazao da je novac do-
tičnog gospodina primaš nje-
gova mati. Bile su ti poštive.
Da li si primaš Miklinu
kartu. Kala je sa dijecom zdra-
va, ne brini. Pozdrav teku! teku!

Nikto neka ne propusti
posjetiti
samo još 2 dana
senzacijonalni
JESENJI
RASPORED.
1/2 9 S. na veče

Ridi Grün, pjevačica bežkih
pjesama.
Jurello, komični žongler.

Franz Niederhofer, humo-
rista
FRED SINGER
pričekivanje znamenitog virtuoza na
guslama u slici i glazbi.

GUSTI EDLER u svom original-
nom repertoaru.
a) Rokoko
b) Turska har. igra

Mary Heil, humoristkinja.
TRI MAMURLUKA
Salu u 1 času od Niederhofera.

U slučaju nepogodnog vremena predstave u sali.

C. I Kr. VOJNI KINO.

PROGRAM

Casničko veče
Subota 29. sept. 1917.
POČETAK 9 SATI U VEĆE
Glasba: Glasba Etapen Bataljona No. 409.
1. Gladiatorski marš od Fučika
2. Plesni i sejšak uverila od Supča
3. Na Adriju Naravni snimak
4. Unutarnji glas,
5. Drama u tri čina
6. Vesela igra u 3 čina
7. I ona ga je ipak dobila
8. Završni marš.